

Československo a uprchlíci před nacismem

Meziválečné Československo je známo jako demokratická a tolerantní země, jež poskytovala útočiště lidem pronásledovaným v nacistickém Německu. Mnozí českoslovenští politici, novináři i pozdější historici vykreslovali první republiku jako místo azylu, v němž mohli uprchlíci – až do Mnichovské dohody – poměrně svobodně žít, tvořit a dokonce bojovat proti nacismu. Tento obraz je však pravdivý pouze zčásti: platí totiž zejména pro poměrně úzkou skupinu známých politických uprchlíků. Osudy a možnosti většiny běžných uprchlíků z Německa a později z Rakouska – ať již utíkali jako členové opozičních politických stran, kvůli židovskému původu či kvůli obojímu – však byly odlišné.

254 – Demonstrace proti uprchlíkům z nacistického Německa, 1. května 1934

© ČTK (foto, 2013)

Azyl, nebo dočasné útočiště?

Uprchlíci přicházeli od prvních dnů nacistického režimu. Byli mezi nimi lidé, které hledalo gestapo a kteří ilegálně překračovali československou hranici (například pod záminkou nedělního výletu do pohraničních hor). Mnozí přicestovali na běžný cestovní pas a legálně přes hraniční přechody. Všichni zpočátku očekávali, že Hitlerův režim nebude mít dlouhého trvání a že jejich pobyt v exilu bude pouze dočasný. Teprve postupně se smiřovali s tím, že se do své vlasti dlouhou dobu nevrátí.

Oficiálně registrovaných uprchlíků z Německa nebylo v porovnání s ostatními státy a jinými uprchlickými skupinami mnoho: jejich počet

většinou nepřesahoval 1500. Byli v něm zahrnuti lidé, kteří se oficiálně registrovali u některého z pomocných výborů. Celkem do Mnichovské dohody Československem prošlo zhruba deset tisíc registrovaných uprchlíků. Neoficiálních uprchlíků, mezi něž patřili především „východní“ Židé, mohlo být zhruba stejně jako oficiálně registrovaných.

V Československu oficiálně neplatil žádný zákon o azylu a nebylo jasně stanoveno, kdo má být uznáván za uprchlíka a jaká má mít takový člověk práva. Nařízení ministerstva vnitra a dalších složek státu se proto většinou týkala toho, kdo nemá být do Československa vpuštěn nebo tolerován. Po požáru Říšského sněmu v únoru 1933, který poskytl nacistům záminku k potlačení politických svobod a rozpuštění opozičních politických stran, vydaly úřady nařízení zakazující přijímání komunistických uprchlíků. V praxi však toto nařízení nebylo dobře proveditelné a příliš se nedodržovalo. Ministerstvo vnitra, i když k většině uprchlíků – jak argumentovalo – přistupovalo „blahovolně“, se bránilo zavedení pevnější definice a – třeba i velmi omezené – možnosti mezinárodní kontroly.

Větší jistotu ohledně povolení pobytu měla jen menší část uprchlíků. Patřilo mezi ně například vedení německé exilové sociální demokracie (SoPaDe), ale též Černé fronty Otto Strassera (německé nacionálněsocialistické skupiny, jež se dostala do sporu s NSDAP a Adolfem Hitlerem). Větší ochrany požívali také známí novináři nebo umělci, za něž se zasazovali českoslovenští politici. Běžní uprchlíci bez rozsáhlých styků však byli většinou přijímáni s nedůvěrou, nesměli v Československu pracovat a očekávalo se, že se co nejrychleji vystěhují. Místo azylu se jim tak dostalo velmi nejistého útočiště, které pro mnohé bylo pouze přestupní stanicí do dalšího exilu.

Emigranti z Německa budou rozděleni do venkovských míst. Konec podezřelých rejdů v hlavním městě státu.

Stalo se, co dávno národně uvědomělá veřejnost naše si přála. Četní emigranti z Německa nedostali již povolení pro pobyt v Praze a v okolí pražském, ale dostanou povolení pobytu jen pro osm okresů venkovských.

Důvodem k tomuto opatření je zvláště, že naše úřady přejí si míti větší kontrolu nad německou emigrací.

Zdůraznili jsme již vícekrát, že mezi emigranty jsou lidé nejen velmi podezřelí politicky, ale i v jiném trestním smyslu. Objevili se mezi emigranty i vyvědači ve službách států nám nepřítelivě nakloněných a lidí, kteří se žijí nekalým a zakázaným ob-

chodem, neb jiným způsobem podobným, poškozujícím naše lidi.

Německo-židovské listy u nás si stěžují, že toto soustředění emigrantů v osmi venkovských okresech bude znamenat konec podpůrné akce pro tyto emigranty, ježto prý ústřední pomocný komitét pro podporu těchto emigrantů z Německa v Praze nebude míti přímý styk s těmito emigranty, což prý znemožní hlavně pomáhání uprchlíkům k vystěhování do ciziny.

Nechť již se otázka s emigranty upraví jakkoliv, nikdy nesmí v této věci trpět náš stát a býti poškozován náš poměr ku státům sousedním.

255 - „Emigranti z Německa budou rozděleni do venkovských míst“

Večer, 24. července 1937, s. 2

Uprchlíci z Německa, kteří od května 1937 zažádali o povolení pobytu podle zákona o pobytu cizinců z roku 1935, s překvapením zjišťovali, že jim toto povolení bylo uděleno pouze pro několik chudých okresů ve vnitrozemí vzdálených od velkých měst. Důvodem byl původně tajný plán československého ministerstva vnitra shromáždit německé uprchlíky v několika okresech ve vnitrozemí, na Českomoravské vrchovině, stranou velkých měst a mimo hraniční pásmo. Snahou bylo zabránit emigrantům v politické

činnosti proti Německu a donutit je k opuštění Československa. Soustředění v chudých okresech mělo zároveň znemožnit hospodářskou činnost uprchlíků – policejní ředitelství velkých měst měla zájem odsunout pryč především židovské uprchlíky a na podporu svých opatření používala často antisemitské argumenty, podle nichž údajně hlavně Židé nelegálně provozovali černý obchod apod. Přesun uprchlíků se však nepodařilo utajit a plán ministerstva vnitra se dostal do tisku. Proti soustředění protestovaly uprchlické organizace, levicová veřejnost a zahraniční organizace na pomoc uprchlíkům. Protesty přišly také z oblasti, do níž měli být uprchlíci

nastěhováni. Nakonec muselo ministerstvo vnitra od plánu ustoupit, začalo však připravovat soustředění německých emigrantů v uprchlickém táboře ve Svatobořicích na jižní Moravě. To se však již kvůli překotnému vývoji mezinárodních událostí a expanzi nacistického Německa v původní podobě neuskutečnilo.

Plán soustředění německých uprchlíků názorně ukázal jejich zhoršující se postavení v Československu. Mnozí proto začali Československo opouštět a na jaře 1938 exilové vedení německé sociální demokracie přesídlilo do Paříže.

Presidium
zemského úřadu
v Praze.

V Praze dne 5. dubna 1933.

Smíchov, Zborovská 27.

Čís. 13974.

Vypovězení 4 židů z Německa a přechod
československých hranic.

Přílohy: /

Presidiu ministerstva vnitra

v P r a z e .

Dodatkem k telefonickému hlášení ze dne 3. dubna 1933 oznamuji podle zprávy okresního úřadu ve Varnsdorfu toto:

V noci dne 1. dubna 1933 o 0.45 hodině přehnali členové "Hilfs-polizei" v Sasku přes státní hranice 4 židy, které před tím silně ztýrali, takže byli na útraty židovské obce dodáni do všeobecné nemocnice ve Varnsdorfu.

Jsou to: Leo Grummer naroz. 16. VII. 1888 v Kolomei v Polsku, přišl. do Steyer, Rakousko, bytem v Lipsku, Berlinerstrasse čp. 3, ženat, trhovce,

Markus Levi Engel, nar. 17. XII. 1891 v Pohortčanech, Polsko a tamtéž příslušný, bytem v Lipsku, Nordstrasse čp. 41, ženatý, trhovce,

Levin Gerson naroz. 16. VI. 1893 v Minsku, Rusko a příslušný, bytem v Drážďanech, Nürnbergerstrasse čp. 5, ženatý, obchodník,

Salamon Kopf nar. 1904, polský státní příslušník, bytem v Drážďanech, A, Stefanienstrasse čp. 88, svobodný, obchodník.

Leo Grummer a Markus Levi Engel udali, že dne 31. března 1933 prodávali v Seifhennersdorfu v Sasku dům od domu látky a byli o 12.

-/-

hod. zadržení orgány "Hilfspolizei". Po výslechu byli dopraveni do Ebersbachu v Sasku, odtud dále do Löbavy a pak do tábora politických vězňů v Heinalde u Velké Šenavy v Sasku. Tam byli znovu vyslýcháni, jeden po druhém ztýráni a uvěznění, když jim byly dříve odebrány peníze, věci i cestovní pasy.

Levin Gerson a Salamon Kopf udali, že dne 30. března 1933 odpoledne byli oba za obchodní cestou v Heinalde v Sasku a tam taktéž členy "Hilfspolizei" zadržení a uvěznění. Také oni byli vyslýcháni, ztýráni a pohroženo jim, že, neopustí-li Německo, budou zastřeleni.

Oběma byly odebrány peníze, věci i cestovní pasy, současně byli vyrozuměni, že budou v noci dopraveni na čsl. hranice.

V noci dne 31. března 1933 o 24. hodině byli všichni jmenovaní v Heinalde naloženi do nákladního auta, krytého plachtou a za doprovodu 12 členů "Hilfspolizei" dopraveni na čsl. hranice. Cestou ku státním hranicím tloukli je provazející obušky a pažbami.

V poli u Velké Šenavy v Sasku asi 100 metrů od státních hranic byli z auta vysazeni a vykázáni směrem do Varnsdorfu.

Když se pak židé několik metrů vzdálili, bylo slyšeti 6 výstřelů, které vypálili členové "Hilfspolizei" patrně pro postrach prchajícím.

Přes hranice vykázání židé byli domácími lidmi předvedeni městské policii ve Varnsdorfu a odtud dopraveni do všeobecné nemocnice ve Varnsdorfu.

Levin Gerson dal se na útěk směrem k Velké Šenavě a Žitavě, byl však u Žitavy členy "Hilfspolizei" znovu zadržen a dopraven na čsl. hranice ve Velké Šenavě a u celního/úřadu čís. VII. vykázán přes hranice do Varnsdorfu.

257 - Evidenční list Richarda Bernsteina

Národní archiv

Na rozdíl od uprchlíků za první světové války nebo od lidí utíkajících ze Sovětského svazu, pro něž Československo zřídilo zvláštní, státem sponzorovanou Ruskou pomocnou akci, byla péče o uprchlíky z Německa a později z Rakouska pouze v rukou nestátních pomocných výborů. Stát přispíval pouze malými částkami a většinou jen ve prospěch lépe známých uprchlíků z oblasti politiky a kultury. Pomocné výbory, kterých existovalo několik, byly organizovány podle politické příslušnosti a zvláštní výbor nabízel pomoc uprchlíkům židovským. Po opadnutí velkého zájmu veřejnosti v prvních měsících po nástupu nacistů k moci hospodařily výbory s nedostatečnými prostředky a podporu, kterou uprchlíkům vyplácely, musely postupně snižovat.

Evidenční listy, které vydávaly pomocné organizace pro uprchlíky v Praze, měly zabránit tomu, aby uprchlíci žádali o podporu u více z nich zároveň a současně sloužily jako doklad pro pražskou policii.

Německý sociálnědemokratický novinář Richard Bernstein působil v redakci listu *Vorwärts* v Berlíně. Do Československa uprchl v roce 1933. Jeho manželka pocházela z Československa a měla v zemi rodinu. Po okupaci se mu ještě podařilo z protektorátu utéct do Norska. Z Osla byl však deportován do Osvětimi, kde 21. ledna 1943 zahynul.

Československá socialistická republika
Stempel d. Fürsorge:
Sozialdemokratische Flüchtlingshilfe
Prag II., Národní tř. 4/III.
(DESAP-Heim).
Telefon. 48369.

Datum přihlásky: Datum der Anmeldung: *6d 4-1-1 4.2.35.*
Uprchlík z: Flüchtling aus: Deutschland

Jméno a příjmení: Richard Bernstein
Name und Vorname: Richard Bernstein
Je již podporován? Je již podporován? Schön unterstützt?

Příslušníci rodiny: Frau, zwei Kinder in Prag
Familienmitglieder:

Povolání: Journalist
Beruf: Journalist
Domovská adresa: Berlin-Wilmersdorf
Heimatadresse: Berlin-Wilmersdorf
Místo a den narození: 12. IX. 82. Wien
Geburtsort und Datum: 12. IX. 82. Wien
Průslušnost: Deutschland
Zuständigkeit:

Bydli nyní: Prag VIII., v kotlíře 1151
Wohnt jetzt: Prag VIII., v kotlíře 1151
Odcestoval: Abgereist:

Dokumenty: deutscher Pass Nr. 326/31. 151. R.Z. gültig bis 25. Juni 1936.
Dokumente:

Neopravňuje ke sbírkám podpor! — Berechtig nicht zur Spendensammlung!

Podpory: — Unterstützungen:

Dat.	Obnos Betrag	Dat.	Obnos Betrag	Dat.	Obnos Betrag	Obědy Mittagessen	Večere Abendessen	Nocleh Schlafunterkunft

Poznámky:
Bemerkungen:
*Kdy
pro R. Bradar
4.2.35.*
*4-11-35
1/2 štát*

BEZIRKSVerein
ARBEITERFÜRsorge
PRAG.

Směrnice pro uprchlíky.

1. Uprchlík, kterému Č.S.R. poskytuje pohostinství, má se zdržeti jakékoliv politické činnosti.
2. Každý do Prahy přibylý uprchlík musí se během 24 hodin policejné ohlásiti a předložiti polici své doklady. Potvrzenou ohlášku musí předložiti svému pódpůrnému komité.
3. Bez evidenčního listu nemůže uprchlík obdržeti jakékoliv podpory.
4. Jakmile uprchlík obdržel z evidenční kanceláře evidenční list, musí se ihned odebrati ku komité, jemuž byl přidělen, aby mu mohla býti vydána podpora.
5. V Praze činná komité jsou povinna při zneužití evidenčního listu nebo při jakýchkoliv nepřistojnostech bezpodmínečně přerušiti s uprchlíkem všechny styky.
5. Podporovaný uprchlík jest povinen udati evidenční kanceláři pravdivě, jaké podpory až dosud obdržel, lhostejno zda v Praze nebo na venkově, od soukromníků, komité nebo politických stran a jaké jsou jeho vlastní prostředky. Následky nepravdivých udání nechť si každý uprchlík přičte sám.
7. Každý uprchlík, jemuž byla vydána jízdenka a který se vrátí zpět, nebude již více podporován.

**Každý uprchlík nechť nezapomene,
že jest hostem Č. S. R.!**

Richtlinien für den Flüchtling.

1. Der Flüchtling, der in der Č. S. R. Gastrecht genießt, hat sich jeder politischen Betätigung zu enthalten.
2. Jeder in Prag eintreffende Flüchtling muss sich unter Vorlage seiner Dokumente innerhalb der ersten 24 Stunden polizeilich anmelden und die Anmeldung seinem Unterstützungs-komitee vorlegen.
3. Ohne einen Evidenzbogen kann kein Flüchtling irgendeine Unterstützung erhalten.
4. Nachdem der Flüchtling im Evidenzbüro das Evidenzblatt erhalten hat, muss er sich zu dem ihm zugewiesenen Hilfskomité zum Zwecke des Bezuges der Unterstützung begeben.
5. Die in Prag tätigen Komités sind verpflichtet, beim Missbrauch des Evidenzbogens oder bei sonstigen Unregelmäßigkeiten bedingungslos jedwede Beziehungen zu dem Flüchtling abzubrechen.
6. Der zu versorgende Flüchtling ist verpflichtet, beim Evidenzbüro wahrheitsgemäss anzugeben, welche Unterstützungen er bisher, gleichgültig ob in Prag oder in der Provinz, gleichgültig, ob von privater Seite oder von Komités und politischen Organisationen, er bereits erhalten hat und über welchen Eigenbesitz er verfügt. Für falsche Angaben hat der Flüchtling sich selbst die Folgen zuzuschreiben.
7. Jeder mit einer Fahrkarte unterstützte Flüchtling wird, falls er an den Ausgabort zurückkehrt, nicht mehr von den Komités unterstützt.

**Jeder Flüchtling bedenke, dass er Gast
der Č. S. Republik ist!**

Židovští uprchlíci

Židé tvořili mezi uprchlíky z Německa zhruba polovinu. Byli mezi nimi jak lidé politicky činní, kteří utkali od prvních dnů nacistické vlády z obav z pronásledování politických odpůrců nacistů, stejně jako ti, kteří odcházeli kvůli vylučování Židů z hospodářského života nebo kvůli nemožnosti vykonávat své povolání. Často je do ciziny hnaly stejně tak politické jako ekonomické důvody: vždyt pronásledování Židů bylo součástí nacistického politického programu. Jiní přicházeli kvůli norimberským zákonům a zakázaným intimním stykům s „árijskými“ partnery, za něž mohli být v Německu veřejně ponižováni a přísně potrestáni. Oddělovat od sebe politické a ekonomické uprchlíky, jak bylo v té době obvyklé, není ve skutečnosti možné.

Zpočátku, zhruba v letech 1933–1935, československé úřady mezi židovskými a jinými uprchlíky otevřeně nerozlišovaly a pronásledování Židů bylo uznáváno jako důvod k útěku. Zároveň však předpokládaly, že židovští uprchlíci – zejména ti, kteří nebyli politicky organizováni – budou podporováni židovskými pomocnými organizacemi a že budou co nejrychleji posláni dále do zahraničí, ať již do Palestiny nebo jinam. Po vydání norimberských zákonů v září 1935 a kvůli zhoršené situaci v Palestině (a také britským omezením židovského přístěhovalectví) se však pozice židovských uprchlíků začala zhoršovat. Zatímco židovské pomocné organizace byly stále méně schopné rychle zajišťovat jejich emigraci do dalších zemí, československé úřady se obávaly zvýšeného přílivu Židů z Německa a dalších zemí.

Od poloviny 30. let 20. století proto československé úřady Židy utíkající z nacistického Německa stále méně chápaly jako uprchlíky, ale jako hospodářské migranty. Opakovaně vydávaly nařízení, jejichž cílem bylo zabránit jejich usídlení v Československu. Tato opatření sice nepostihla zdaleka všechny, ale českoslovenští policisté a úředníci tak měli velkou svobodu rozhodovat o zacházení s jednotlivými uprchlíky a ty židovské mohli podle vlastní úvahy (a případně pod vlivem vlastních předsudků) řadit buď mezi uprchlíky, nebo nechtěné hospodářské migranty.

Zostřování postupu proti židovským uprchlíkům ukazuje, jak dalekosáhle vylučování Židů ze společnosti v Německu a zpochybnění jejich občanství přispívalo k rozlišování mezi Židy a nežidy (nebo stále více „neáriji“ a „áriji“) ve střední a východní Evropě. Jako by se v očích úřadů a veřejnosti i dosud integrovaní Židé z Německa stávali nechtěnými a neintegrovanými Židy „východními“. Pronásledování Židů v Německu a jejich vyhánění proto mělo velký vliv na narušení postavení Židů v celém regionu včetně Československa.

258 – Úryvek z úředního zápisu o setkání se zástupci židovského pomocného výboru Josefem Winternitzem a Marií Schmolovou, kteří 10. května 1933 na ministerstvu vnitra požadovali, aby židovští uprchlíci nebyli vypovídáni

„Intervenientům odpovězeno, že úřady uznávají svízelnou situaci židů donucených k útěku z Německa, že však s druhé strany musejí hájiti také zájem tuzemského obyvatelstva, aby toto přílivem emigrantů nebylo ohroženo ve své výdělkové možnosti a aby mu nebyla ubírána pracovní místa. Z tohoto hlediska jest nutno, aby emigranti co nejdříve opět ČSR opustili. Bylo by tudíž nepřípustno, aby snad zde byli přijímáni do služby, nebo si zařizovali podniky výdělečné. Opatření úřední poneseu se tudíž tím směrem, aby odjezd z ČSR byl emigrantům umožněn a usnadněn. Proto se musí především emigranti sami starati a komité zajisté jim v tom pomůže.“

Opis k čís. 126.071/V-1/1935 m.z.v.

Konsulát republiky Československé
v Lipsku.

V Praze, dne 21. října 1935.

Čís. 1140/35

V Lipsku dne 25. září 1935.

Stěhování Židů do ČSR.

3krát.

Generálnímu konzulátu republiky Československé

v Drážďanech.

Dodatkem ke své zprávě č. 1084/35 ze dne 13. t. m. o stěhování polských Židů do Československé republiky oznamuje konsulát, že po vydání posledních protižidovských zákonů množí se případy, že i starousedlí Židé němečtí se chtějí k nám vystěhovat. Konsulát jest ze židovských kruhů informován, že všichni Židé v Lipsku se chtějí vystěhovat, ježto jsou přesvědčeni, že jim v Německu nastanou ještě horší časy. Jejich snahou je, aby zachránili aspoň část svého majetku a aby si založili novou existenci v cizině.

Zdejší hackenkreuzlerský list Leipziger Tageszeitung přimlouvá se za to, aby se založila banka, která by skupila obchody Židů, kteří se chtějí vystěhovat, a aby tyto obchody se předaly Němcům za přijatelných podmínek. Tím by se prý zabránilo likvidaci prosperujících obchodů a propouštění zaměstnanců a současně by se tím vystěhování Židů urychlilo.

Konsulát pozoruje, že tato židovská emigrace se dotýká našich sociálních a národních zájmů a proto si dovolu-
je podati zprávu o svých zkušenostech, které v tomto ohledu učinil v poslední době.

na v.

čís. 40.410/35

vyjádření nebo evant. předložení opisu.

26. října 1935.

Kreuzer

26/10/35

Pom. oddělení 5.
Vyjádření oddělení 12. na
vloze.

me 6. listopadu 1935.

5/35

1. Na konsulát přicházejí Židé a ptají se, zda mohou dostat v Československu povolení k pobytu, zaměstnání anebo k založení obchodní živnosti. Konsulát nedoporučuje těmto osobám, aby se do našeho státu stěhovaly a vysvětluje jim, že naše země je přelidněna a trpí hospodářskou krizí a nezaměstnaností, takže i naši občané jsou nuceni hledat obživu v emigraci. Z těchto důvodů nelze počítati s povolením k pobytu.

Konsulát ve všech případech konstatoval, že tazatel uznal tyto věci důvody a zejména, že naše země je přelidněna.

2. Jiní Židé se přicházejí ptát, jaké jsou v Československu celní předpisy pro stěhování bytového zařízení a prohlašují, že jim na policii v Praze bylo povolení k pobytu slíbeno. Jiné osoby odpovídají, že povolení k pobytu jim opatří komitét v Praze.

3. Na konsulát obracejí se také osoby, které chtějí jeti do Československa, aby tam uzavřely sňatek, který je v Německu zakázán, ježto jde o sňatek t.zv. smíšený. Tyto osoby se nemohou do Německa navrátit, protože by je zde čekal trest káznice a zřejmě počítají s tím, že se budou moci v cizině usaditi.

V zájmu jednotné praxe dovoluje si konsulát žádati o instrukci, jaké stanovisko má zaujmouti k dotazům Židů polské, německé nebo jiné státní příslušnosti, kteří se chtějí k nám vystěhovati.

Konsul :

Podpis v.ř.

Ministerstvo zahraničních věcí.

Číslo: 70.659/V-5/1936.

V Praze dne 3. července 1936.

Věc : Stěhování židů cizí státní
příslušnosti do republiky
Československé.

D ů v ě r n é .

Všem skutečným zastupitelským úřadům
Československé republiky

v N ě m e c k u .

Ministerstvo zahraničních věcí ukládá zastupitelským úřadům v Německu, aby zásadně neudělovaly vstupní visa osobám, u nichž lze předpokládati, že by československého visa zneužily a usadily se trvale v Československu. Toto se vztahuje nejen na židy polské státní příslušnosti, nýbrž i na Židy beze státní příslušnosti a i na Židy jiné státní příslušnosti v Německu usedlé, kteří se snaží následkem vnitropolitických poměrů v Německu toto postupně opustiti a založiti si případně v Československu novou existenci.

Požádají-li takevéto osoby v tomto směru o informace, jest je třeba vhodným způsobem upozorniti na to, že jim nebude uděleno povolení ani k pobytu, ani k zaměstnání, ani k nastupování a provozování živnosti nebo obchodu. Zneužití visa opravňuje československé vnitrostátní úřady k tomu, aby příslušného cizince z území Československé republiky odstranily. Týmž způsobem jest případně informovati i Židy německé státní příslušnosti.

Toto opatření jest nutno vzhledem k tíživým poměrům na domácím trhu práce, resp. tísnivému postavení celé řady tuzemských státních příslušníků bezúspěšně hledajících pracovní příležitost a rozmnožovaných ještě řadou navrátilců československé státní příslušnosti, donucených striktními zásahy nebo ochrannými opatřeními

50588

1936

jiných států k návratu do vlasti. Imigrace Židů cizí státní příslušnosti do Československé republiky jest naprosto nežádoucí a to jak s hlediska hospodářského, tak mnohdy i s hlediska zájmu státní bezpečnosti. Jest proto nezbytně třeba, aby bylo této imigraci co nejvíce bráněno, případně aby byla omezena na nejmenší nutnou míru i v takových případech, v nichž jde o osoby židovské národnosti hospodářsky zabezpečené, neboť lze se vší pravděpodobností očekávati, že dříve či později se budou snažiti založiti si zde existenci.

Za ministra :

Jaroslav Novák